

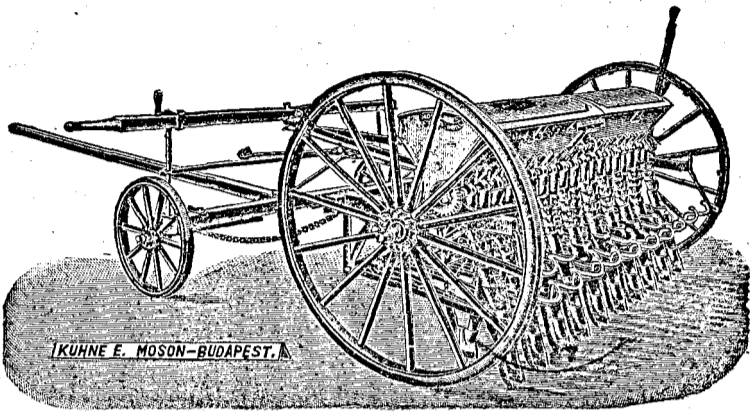
ERDÉLYI GAZDA

XLIII. ÉVFOLYAM.

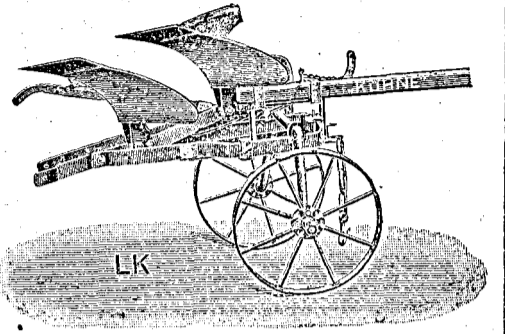
KOLOZSVÁR, 1911. Október 22.

43. SZÁM.

Mindennemü talajmivelő eszközöket, új 8 vast kultivátorokat, tólogyürüs „Mosoni Drill” és kanalas „Vera II” hirneves sorvetőgépeket,

rostákat és konkolyozókat, szüretelő és tejgazdasági eszközöket

elismert elsőrendü kivitelben szállit:

„KÜHNE” mezőgazdasági gépgyár r.-t. **MOSONBAN.**

Főraktár: **BUDAPEST, VI., VÁCI-KÖRUT 57a.**

Tarlóhántásra: „OSBORNE-BUMPER” tárcsásboronák, javított szerkezetü négyes ekék.

2012

A „Nagyszebeni Földhitelintézet”-től

10-50 éves lejáratu

olcsó ingatlan jelzálog-kölcsönöket, szerzők konvertálok más intézeti terheket, rendbeszedem egyuttal az elhanyagolt telekkönyvi birtok és teherállapotokat, gyors és költséget kímélő eljárással.

A „Nagyszebeni Földhitelintézet”-től adó- és egyéb levonásmentes, óvadékképes, különösen katonai óvadéku alkalmas, a főzsdéken is jegyzett 50 év alatt kisorsolandó

4 1/2%-ot tisztán jövedelmező zálogleveleket.

A szelvények költségmentesen az intézetnél Nagyszebenben és a „Kolozsvári Kereskedelm. Banknál” kifizettetnek 2018

A legmegbízhatóbban közvetitem: magán- és bérházak, birtokok és bérletek, erdők, bányák és ezek termékeiuek adás-vételi ügyleteit. Telefon: 859. sz.

Erdélyi erdő-, faanyag- és bányaugynökség **GOMBOS BENŐ** Kolozsvár, FERENCZ JÓZSEF-UT 13. SZÁM ALATT. A „Nagyszebeni Földhitelintézet” kizárólagos ügynöksége.

Szőlőkötöző-fonál

jobb és olcsóbb mint a raffia.

ZSÁK és PONYVA

a legjobb minőségben és legjutányosabban a

Fischer-féle

zsák és ponyvagyárban Budapest Nádor-utca 31-33 sz. szerethető be. A Fischer-féle szab. impregnált szavatolt tiszta lenből készült vízhatlan ponyvák nagy strapa mellett is eltartanak 10-12 évig. A 28 év óta fennálló Fischer-féle zsák- és ponyvagyár az ország legjelentékenyebb uradalmának és viszonteladóinak szállítója. Pontos, szolid kiszolgálás.

Ponyvakölcsönző intézet. Tessék ajánlatot kérni!

2260

Mindennemü

Gazdasági gépek, eszközök és anyagok

legelőnyösebb beszerzési helye a

Székely Gazdák Szövetkezete, Marosvásárhelyt

Kühne mosoni gépgyára és **Mc. Cormick** arató-gépgyár erdélyrészi vezérképviselte.

Elsőrendü borsajtókat, szőlözuzókat, ekéket, vetőgépeket és boronákat, továbbá tárcsásboronákat, kukoricaszártépőgépeket készletben tartunk s azonnal szállithatunk.

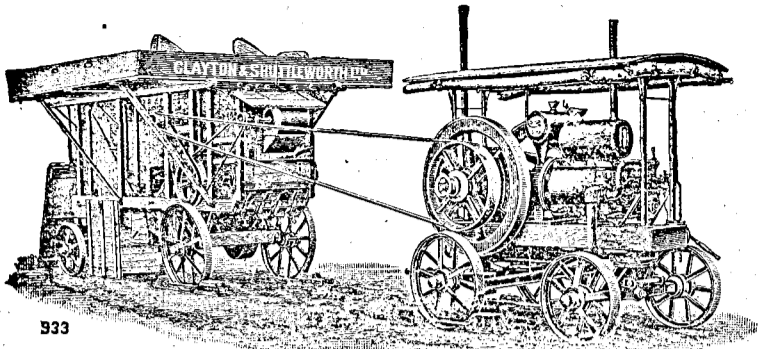
2336

Eladó a gróf Lázár Imréné ömeltósága tulajdonát képező apai, anyai ágon a Sperker-féle szentdemeteri javított, gyorsfejlődésü magyar fajta szarvasmarha tenyészetből leszármazó 10 drb. 5-6 éves, részben borjas, részben felfolyatott, kiválóan szép testalkatu anyatehén és 1 drb. 3 éves, e tavaszon fentmegnevezett tenyészetből vásárolt, mély, nagytestü és hatalmas csontozatu tenyészbika.

Érdeklődőknek részletes felvilágosítást nyujt:

Sombory Lőrinc, Sófalva, u. p. Beszterce.

2653

Kolozsvárt nagy raktár.

Mérnök látogatás
díjtalan!

Clayton & Shuttleworth Ltd.

mezőgazdasági gépgyár képviselete.

Nyersolajmotorok,
Szivógázmotorok,
Benzinmotorok

és

Kenő olajok.

Emélyi Gazdasági és Kereskedelmi Vállalat
Ferenc József-ut 31 Szám.
Dr. Osztián Olivér és Társai
Süggöncim: Coloniale Kolozsvár.

Telefon interurban: 994. SZ.

**Műszaki
cikkek.**

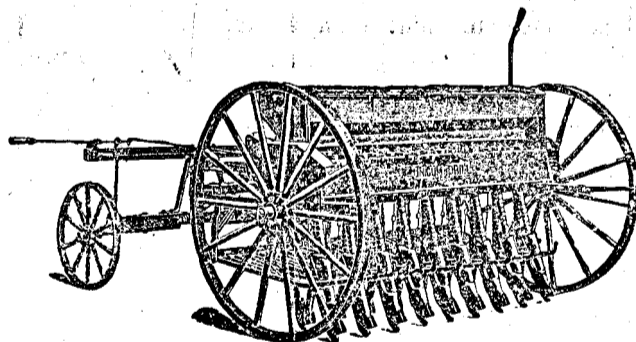
2485

Kérjen ajánlatot!

EGY GÉP = HÁROM GÉP

szab. „**REKORD II**”

sorba vet
sorba trágyáz!!

A szab. „REKORD II” egytetemes sorvetőgépnk a losonci mezőgazdasági gépgyárban készül és az összes kulturállamokban szabadalmaztatva van.

A szab. „REKORD II” mindenféle gabonaneműek vetésére és a legkülönbélebb műtrágyák lisztorására, valamint ezen műveleteknek egyidőben való végzésére alkalmas.

A szab. „REKORD II” sorba vet és sorba trágyáz, ezen művelési mód pedig óriási termeléstöbbletet eredményez és a szórással szemben 50% műtrágyát takarít meg.

„REKORD II” a létező legtökéletesebb sorvetőgép, a legideálisabb műtrágyaszóró az egyedüli kifogástalanul működő kombinált gép

Sziveskedjék az utánzatoktól óvakodni.

A „REKORD II” az egyedüli vetőgép, amelylyel a sorba való vetés és a sorba való trágyázás kifogástalanul végezhető

Árjegyzékkel és árajánlattal szivesen szolgál

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége

Budapest, V., Váci-körut 32.

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK
ELOFIZETÉSI ÁR: 1 ÉVRE 12 KORONA,
1/2 ÉVRE 6 KOR., EGY SZÁM 24 FILLER.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET, ERDÉLYRÉSZI GAZDASÁGI EGYESÜLET
ÉS AZ ERDÉLYRÉSZI KERTÉSZETI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSEG ES KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVAR, ATTILA-UTCA 10. SZÁM.
A LAP TELEFON SZÁMA: 158.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

Az állam a földmivvelésért.	491
Gazdanapok Tekén.	491
Néhány szó az erdőkór nevü állati betegségekéről. Szvoboda Imre.	492
Irodalmi szemle.	493
Kisebb szakközlemények.	494
Egyleti élet.	494
Vegyes közlemények.	496
Hirdetések.	

Az állam a földmivvelésért.

Elismeréssel kell megállapítani, hogy az 1912. évi költségvetési előirányzatban a múlt évi költségvetéshez képest fokozottabb gondoskodás történt a földmivvelés érdekében. Ami egészen természetes. Gróf Serényi Béla kiadta a jelszót „Többet kell termelni”. Ennek a jelszónak az anyagi terhét egyelőre csakis az állam viselheti. A több termelést gondos előkészítéssel lehet előkészíteni. Ebben a tökeszegény országban, a hol irigy szemmel néznek minden fillért, ami a földmivvelés előmozdítására van előirányozva, ahol milliók jutnak egy nagyon távolban valósítható célra, a magyar ipar mesterséges fejlesztésére, a hol a törvénykönyv hosszú időközön keresztül csak a mozgó tőkét védelmezte, de körül nem bástyázta az első nemzeti ipart, a földmivvelést, ott az állam segítő kezére van szükség, akkor mikor a nemzeti vagyonosodásnak azt a jelszót tűzik ki, hogy ha boldogulni akar, akkor többet kell termelni.

Semmi áldozatot nem lehet feleslegesnek mondani, amely arra szolgál, hogy a gazda boldogulása segítse elő. Mert ha a gazda boldogul, boldogul az iparos, boldogul a kereskedő, de józan gazdasági felfogással el nem képzelhető, hogy ebben az országban az ipar és a kereskedelem legyenek azok a nemzeti kereseti források, amelyek a mezőgazdaság megelőzésével mintegy mesterségesen kifejlesztessenek és ezek mögött elhanyagoltassák a földmivvelést.

Miután a célravezető állami pénzügyi politikának nem lehetnek ezzel ellenkező kitudulási pontjai, sem végső célzatai, nagyon

helyes volt, hogy a földmivvelésügyi miniszter minden erejének a megfeszítésével kiküzdötte tárcájának megfelelő magasabb dotációját. Mert meg fog térülni az az egy millió, amelyet mint többletet az állattenyésztésre, a tejgazdaságra küzdött ki, így igen hasznos beruházás a 300.000 koronás többlet a tenyészállatok díjazására, ha ma nem is, de pár esztendő múlva az egész ország dus kamatát élvezzi annak a 200.000 koronának, amennyivel több jutott a közlegelők létesítésére. A borértékesítés szervezésére nyújtott 200.000 koronás többlet bölcs gondoskodásnak egy jelentékeny lépése arra, hogy a felújítással és telepítéssel nagy kockázatot válalt magyar szőlősgazdák valamikor számadásukat megtalálják.

Mindezek a tételek csak a kezdet-kezetének tekintendők, ma még nem tudhattunk elérkezni a nagy eszközök politikájáig. A tulajdonosokkal honorált egy millió az állattenyésztés emelésére minő csekély kis összeg Ausztria 7 milliójához képest, amit ez a velünk veszekedő állam a huskérdés első fázisában azonnal mozgósított mint védelmi és támadó hadiköltséget. A magyar gazdaságszolgálat azonnal észrevette, hogy a perfid szerződő fél alázatos, de mindig lojális ellenfelének minő meglepetést készít, kért, könyörgött, de megmaradt az a természetellenes állapot, hogy Ausztria még mindig legalább ötszörösen magasabb állami segítséggel tudja fejleszteni állattenyésztését, mint mi, ahol ennek a nemzeti kereseti ágának minden feltétele jobban megvan, mint a Lajtán tul.

És mi várunk, várunk, a versenyt nem vesszük fel annak a rideg parancsa szerint. Mert a költségvetést nem a szakminiszter csinálja, az csak javasol, hanem a döntő szó a pénzügyminiszternél van. Aki tud bilancokat teremteni állami jövedékek felcsigázásával, az adóhozadékok kihasználásával, de ahhoz nincs szive, hogy egy hosszabb időre átgondolt, éveken keresztül minden külső máz nélkül való pénzügyi politikával igazi beruházkodási pénzügyi tervet adjon ennek az országnak.

Ilyen szűkkeblü pénzügyi politika jegyében kétszeres elismerés illeti meg gróf Serényi Béla földmivvelésügyi minisztert, hogy küzdelmének sikerült a gazdasági egyesületek dotációjára szánt támogatást kétszáz ezer koroná-

val felemeltetni. Ezzel mindössze 350.000 korona jutalmazza évente azon munkát, amelyet a gazdasági egyesületek, a mezőgazdasági érdekképviselet pótfunkcionáriusai a magyar mezőgazdaság és a magyar nép javára kifejtének.

Felállítva a költségvetési előirányzatnak a magyar mezőgazdaságot illető mérlegét, megelégedéssel lehet megállapítani, hogy ebben igenis jelentékeny gondoskodások történtek ennek az első nemzeti iparnak javára. De ami történt, az még mindig kezdet, amit megkorlátoz a pénzügyminiszter. Csodálatosképpen az állami igazgatásnak az az organuma, akinek elsősorban kellene észrevenni, hogy az ő mérlegének egyensulya tulajdonképpen attól függ, hogy milyen egyensulyban van a gazda, az ország első teherviselője és az ország első fizető médiuma.

Gazdanapok Tekén.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet kolozsvár-megyei szakosztálya, a m. kir. földmivvelésügyi miniszterium erdélyrészi kirendeltségének és az Erdélyi Gazdasági Egyletnek támogatásával 1911 október hó 15.-én és 16.-án Teke nagyközségben igazán fényesen sikerült gazdanapokat rendezett.

Valóságos ünnep napja volt Teke gazdaközönségének, illetve az egész nagyközségnek október idusa s az azt követő nap. Ugyanis e napokon volt a gazdaértekezlet, a járási gazdasági és kerti termény, gyümölcs, szőlő, bor kiállítás kapcsolatban rendezett tenyészállatdíjazás Tekében.

Október 15.-én már a kora reggeli órákban teljes ünnepi díszben jött, ment a község és a vidék apraja-nagyja. Az összes templomokban a szokottnál korábban kondultak meg a templomok harangjai, istentiszteletre híván a hívőket, hogy hálát adva az egek urának, kivétel nélkül jelen lehessenek a kiállítás megnyitásánál. A szász iskola volt az ünnepélyek központja, mely igen csinosan volt ez alkalomra feldíszítve. A kapu zöld fenyőgalyakkal volt befonva s felette lengett a nemzeti trikolor. Fél tízre járt az idő, amikor a rendezőbizottság élén Papp Zoltán főszolgabíróval, mint elnökkel, s a község lakosságának százával elhelyezkedett a főbejárat előtt, ahol a község tüzoltósága teljes díszben tartotta fenn a rendet. Teke községnek az egész vidékén igen nagy hírnévnek örvendő zenekara szintén kivonult. Így várták Kolozsvármegye érdemes alispánját, Dózsa Endre cs. és kir. kamarást, a kolozsmegyei szakosztály alelnökét, aki a ze-

Baktériumos egérirtás!

2003

Az erősen terjedő egérjárás pusztításai ellen legegyszerűbben és legbiztosabban úgy védekezünk, ha az egerek között ragadós nyavalyát terjesztünk a Löffler-féle egérirtókulturával. Ez a készítmény természetes tenyésztési eljárással készül és pockok ellen rendkívül hatékonyvá van téve. Az egerek a csalétket felfalják, egértífuszba esnek, mely állatról-állatra terjed és néhány nap alatt elhullanak. Az irtási művelet olcsó és egyszerű.

Nem mérges, csakis az egeret bántja,

mindenfelé bevált!

Szállítja:

A MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE, BUDAPEST, ALKOTMÁNY-U. 31.

nekar ünnepi indulójának hangjai, a tüzoltóság tisztelgése s a közönség lelkes éljenzése között érkezett meg.

Hoffmann Frigyes tekei főjegyző üdvözölte a népszerű alispánt, megköszönve a járás munkájának ünnepén való megjelenését és felkereste őt a kiállítás megnyitására. Dózsa Endre alispán örömmel adta kifejezést, hogy jelen lehet ezen a Teke községre és a járásra nagyjelentőségű ünnepen a kiállítást megnyitottnak nyilvánította.

A kiállítás rendezőségének kalauzolása mellett megtekintette ezután az iskola öt termében igen csinosan és izlésesen elhelyezett kiállítást, melynek kiválóságát sokszorosan a legteljesebb elismeréssel méltányolta.

De méltán tehetette is ezt, mert azt hiszem ilyen járási kiállítást még eddig Kolozs megyének egyik járása sem produkált.

A kiállítás maga öt csoportra volt osztva, mely csoportok mind igen fényes tanúbizonyságot tettek az ottani kultúra magas fejlettségéről, annak dacára elsősorban ki kell emelni a kiállítás szőlészeti csoportját, mely méltán nevezhető a kiállítás fénypontjának; mert tényleg az is volt.

A szőlő 300 mintával volt képviselve, melyben bor- és csemege-szőlő egyaránt olyan kitűnő fejlődésben volt, hogy az bármely szőlőtermő vidék diszére válhatott volna. A kiállításon résztvett kiállítók nagy számára és a kiállított szőlők kiváló minőségére kedvező hatással voltak az ott létesített szőlőoltvány telepek, ahonnan minden termelő kivétel nélkül kifogástalan fajtákhoz juthatott. A csemege-szőlőkből a piros gyöngy szőlő, Passatouti fekete hamburgi muskotály, Golden champion váltak ki, ezeket a termelők igen jól tudták értékesíteni.

A szépfejlődésű borszőlő fajták közül kitűnik a Leányka, olasz Rizling, szürke Barát, Jardován, Tramini piros, Cabernet, Oporto nagy burgundi stb.

A szőlészeti csoport mellett volt elhelyezve a különböző friss és befőzött gyümölcsöknek a csoportja. Ez utóbbiak mind a konyhaművészet titkainak nagy tudásával voltak készítve s nemes versenyre keltek egymással, mely versenyből az összes kiállító hölgyek győztesen kerültek ugyan ki, s elismerésben részesült a gyengéd kacsók munkája, mégis a sok szép és kívánatos befőtt közül a kiállítási díszoklevelet Kasper Mihályné feltűnést keltő kollektív kiállítása nyerte meg. Elismerő oklevelet nyertek még: Scheiner Zsófia, Molnár Józsefné, Seimann Zsuzsanna, Hartig Jánosné, Hartig Katalin.

Gyümölcs kiállítás főleg almákból állott, melyek közül nagyobb számmal voltak képviselve a Batul, Téliarany parmén, Török Bálint. Körték közül a Diel és Liegel nagykörte, Téli esperes, Virguleouse.

A friss gyümölcsnél kiállítási díszoklevelet nyert: Scheiner Mihály, bronzérmes: Kasper János Vajola, első díjat pedig Gróh János és Hartig János. II. díjat Seimann Mihály, Simonisz Katalin, Gaszner János, Konnerth Márton. III. díjat Kliba János, Zackel György, Hartig János, Beder György, Hartig Márton, Weher György, Siegler Mihály, Grazi György. Ezekon kívül még 10 elismerő oklevél is ki lett osztva, a kiváló jó minőségű s szép gyümölcsfélékért. A harmadik csoportban láttuk a szántóföldön termelt kiváló jó gazdasági ter-

mények nagy választékát. Azt lehet mondani, hogy nincs az a fontosabb kulturnövény, mely valamelyes alakban ne lett volna itt képviselve. A közel 30 féle buza mellett volt ugyanannyi árpa és zab, ezek között sok igen kiváló minőségű. A terménykiállítás 50 mintából álló tengeri csoportja valóban meglepő volt, az igen szépen kifejlődött és teljesen beérett amerikai lófogú tengeriféleségek különösen figyelemreméltók voltak. A hüvelyeseket főként apaszulféleségek képviselték, melyeknek szántóföldi termelésével nagyobb mértékben foglalkoznak azon vidéken. Az uralkodó a fehér szemű paszuly volt. A takarmányrépa sem hiányzott és ugyancsak hatalmas nagy Mammuth és sarga Eckendorfi féleségek voltak kiállítva. Örömmel láttuk 8 gazdának takarmányrépamag kiállítását, örömmel pedig azért, mert ez azt bizonyítja, hogy e vidék kisgazdái is kezdenek foglalkozni már vetőmagtermeléssel.

A lóhere, lucerna, búkköny, len, kender, mák-magvakból szintén sok jó minőségű volt bemutatva. Nem hagyhatom említés nélkül, az egyes burgonyaféleségek csoportját sem. Impozáns volt a különböző tökfélékből összeállított kollektív, melyben az étkezésre, sütésre, takarmányozásra alkalmas féleségek között sok érdekes díszök is el volt helyezve.

A negyedik csoportban a kerti vetemények figyelemre méltó termékei tűntek szemünk elé. A kerti vetemények termelésével eladásra is nagyban foglalkoznak a tekeiek, s azt kocsirakomány számra szállítják, pl. a hagyomány Gyulafehérvárig viszik. Murok, petrezselyem, zeller, retek, kalarábé, karfiol, paradicsom, paprika mind a kiállítás tárgyát képezte. E csoportba díszoklevelet nyert Müller Andrásné, első díjakat pedig Ferenc János, Wagner Katalin, Rehner János, Gál János, Hoffmann Frigyesné, Fronius Katalin.

Az ötödik csoportban a bor- és pálinka-kiállítás volt elhelyezve, nem kevesebb mint 62 bor és 40 pálinkát mutattak itt be. A bortermelők versengése az állami arany, ezüst és bronz érmekért érhető nagy volt. A bíráló-bizottság alapos kóstolás után az aranyérmes Schuster és Fronius 1909. évi termésű Leányka borának, az állami ezüst érmet pedig ugyanazon termelő 1909. évi aszu-borának ítélte oda. Állami bronz érmet Maksay Károly Rizling bora kapott. Igen jó borokért dísz-, illetve elismerő oklevelet kaptak: Gross József, Scheiner Mihály, Müller András, Moisch János. Ezen csoportban nyert elhelyezést a batosi tejszövetkezet vajkiállítása, mely a legteljesebb elismerést aratta nagyon kiváló jó minőségével. A kiállítás megnyitása után a kaszinó nagytermében gazdaértekezlet volt, melyen mintegy 200-an jelentek meg, köztük a besztecei és szászrégeni gazdasági egyletek kiküldöttei is. Az emelvényen foglalt helyet az elnökség, gróf Teleki Ferenc a tekei kerület közszereketben álló képviselője s az előadók. Az elnöki megnyitót Dózsa Endre cs. és kir. kamarás, alispán, szakosztályi alelnök tartotta, kimutatva a gazdasági kiállítások jelentőségét és hasznát. Majd fejtegette, hogy milyen szükséges a gazdák csoportosulása a haladás, jobb boldogulás érdekében és azt különösen ajánlotta a gazdaggyűlésnek figyelmébe. Végül rámutatott a kiállítás szép eredményeire. Utána Ritter Gusztáv gazd. akadémiai főkeretész tartott igen érdekes előadást a gyümölcsfajták megválasztásáról, Szemere Bálint szőlészeti felügyelő pedig a szőlőtalajokról és a szőlőtelepítésről érkezett.

Gyűlés után 150 teritékes ünnepi lakomához ültek a jelen voltak. Az asztalfőn Dózsa Endre alispán, mellette pedig gr. Teleki Ferenc országgyűlési képviselő és Pap Zoltán rendezőbizottsági elnök foglaltak helyet.

A társasébeden az első felköszöntőt Dózsa Endre alispán mondotta, éltetve a királyt szép szavakban, a jávárszt szász közönség lelkes éljenzéssel fogadta a beszédet. Majd Debreceni Gyula tekei ref. lelkész az alispánt köszöntötte, a jelen voltak meleg ünneplése között; Wohl Vilmos lekencei lelkész a szász gazdasági egyesület elnöke hazafias beszéd keretében a szives vendéglátásért mondott köszönetet. Müller Mihály beszéde után, ki a rendezőségre üritett poharat, még számos felköszöntő hangzott el, melyek után a társaság emelkedett hangulatban folytatta a kiállítás tanulmányozását.

A kiállítás alkalmával a Székely Gazdák Szövetkezete igen szép és érdekes gépgyűjteményt mutatott be az iskola udvarán, ami méltán keltett általános nagy érdeklődést a gazdák körében. A mintegy 1200 kiállított minta bírálatának fáradságos munkáját dr. Cséser Lajos, Ritter Gusztáv, Wolszky Győző és Juhász Árpád tanárok végezték, kivéve a befőttek bírálatát, amit Papp Zoltánné, Tóth Endréné, Bonis Tiborné urnők voltak szivesek magukra vállalni.

A kiállítást úgy a megnyitás, mint az azt követő napon igen sokan tekintették meg, úgy annyira, hogy a kiállítás termei késő estélig zsufolva voltak.

A kiállítást a földmivelésügyi miniszter és a Székely Kirendeltség is támogatták, de csak a rendező-bizottság nagybuzgalmának köszönhető, hogy ez a kiállítás és gazdaggyűlés ilyen szépen sikerült s elismerés illeti az elnököt, Papp Zoltán főszolgabíró, dr. Cséser Lajost, Schuster Károlyt, Fronius Istvánt, Hoffmann Frigyes, Scheiner Mihályt, Gross Józsefet, Wolszky Győzőt, Scheiner Jánost, hogy ilyen szép agrár napokat teremtettek, ahol ilyen még sohasem volt. A kerület képviselője, gróf Teleki Ferencen kívül a szász nép minden rendű tagja nagy számban volt jelen, annál feltűnőbb volt vidéki magyar birtokosság távolléte, ám nélkülök is elfoglalta a magyar imperium a helyét ezen a fontos végvidéken. Másnap október 16. án járási állatdíjazás volt a földmivelésügyi miniszterium 400 kor. összegű díjaival, ezeket a kolozsvári gazdasági felügyelőség osztotta ki. Délben Papp Zoltán főszolgabíró kihirdette a bírálat eredményét; mintegy 120 minta nyert elismerést, s kisgazdák pénzjutalmakat.

Néhány szó az erdőkór nevű állati betegségről.

A gazdaság egyik fő-, ugyszólván elengedhetetlen feltétele az állattartás. Hogy mennyire fontos ez, azt már nálam sokkal okosabb emberek eléggé megírták vastos kötetekben, s ha egyszer már elismert tény az, hogy nagyon fontos, akkor annak minden csinyjábinyját latra kell vetnünk s vele bizony talán sokkal többet kellene foglalatzkodnunk, mint bármi mással. Azt irtam, hogy kellene, de hát hogyan, mikor még azt a nagyon is gyakran előforduló erdőkört sem vagyunk képesek gyökeresen gyógyítani, mert bizony mi gazdák nem igen értünk chhez, s akinek meg kel-

Minden gazdaságban nélkülözhetetlenek!!

Európaszerte első helyen elismert kítűnő szerkezetű és legolcsóbb, a gazda minden követelményeinek legjobban megfelelő

„Eredeti Kalmár-rosták“

Ez évi újdonságainkról sziveskedjék ingyen árjegyzéket kérni.

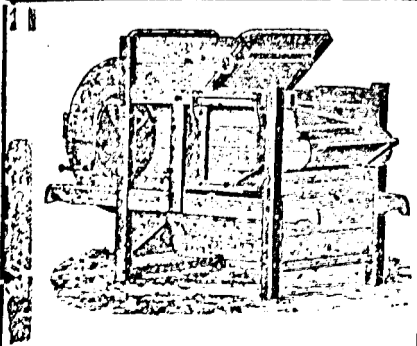
KALMÁR ZS. és TÁRSA Hódmezővásárhely

Különleges termény tisztító gépgyár és vasöntöde.

Vezérképviselő

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége

BUDAPEST, V., Váci-körut 32.

lene értenie, az csak akkor dolgozik vele, ha a kötelesség úgy hozza magával.

Legyen szabad tehát nekem egy pár szót erről a nevezetes bajról írnom, de előre is megjegyzem, nekem sem jutott eddig elé az a nagy szerencse osztályrészül, hogy talán egy nevezetes serumot találtam volna fel ennek a bajnak az orvoslására, hanem csak egy kis eszmecsérét akarnék ezzel esetleg bevezetni.

Szükségesnek látom már az első sorokban is ismertetnem azt, hogy mi is ennek a bajnak a tünete, lefolyása, s a kedvező, avagy kedvezőtlen kimenetele.

A betegség különösen tavasszal szedi az áldozatát, s pedig nem is olyan kis mértékben, mert ha már valaki gazdálkodott erdő mellett, az bizonyára elég fájdalmasan tapasztalta azt, hogy mennyire szedi az erdőkör az áldozatait a szarvasmarhák közül, s ellene vajmi kevés a segítség. A baj előzménye az állaton többnyire bágyadság, étvágytalanság, s többnyire sajátos vörhenyes vizelet, melyben sok az oldott vérfesték, s miközben a test hőmérséklete eléri a 40 C. fokot, ezzel kapcsolatban érverésük és lélekzetük sokkal szaporább lesz. Ezen állapot 3—4 napig tart, utána az állatoknak körülbelül fele meggyógyul, a másik felénél a betegség mind inkább súlyosbodik, a vizelet még sötétebb vörös lesz, az állat rohamosan lesoványodik, kimerül, rajta az izomrángások jelentkeznek, a hőmérséklet még néhány napig 40—41 C. fok, majd hirtelen a rendes hőfok alá száll, s az állat elpusztul.

Ez lenne röviden az egész betegség körülbelüli lefolyása, s most nézzük mind ama tényezőket, melyek közre játszanak a baj előidézésénél.

A betegséget legelőször Babes ismertette Romániából, hol is óriási károkat okozott a marhakereskedőknek, de különösen a tenyésztőknek, s ezért a román kormány e bajnak tanulmányozására bizottságot küldött ki, különösen mind ama vidékekre, ahol a baj a legnagyobb mértékben szedte áldozatait.

Már az is, hogy e bajjal behatóbban foglalkoztak, főképen Babesnek volt az érdeme, s vele karöltve a többi állatorvosok is kifejtették azt, hogy igenis a betegséget egy élősdű idézi elő, melynek a testbe jutása az állati vörös vérszékelyben tesz nagyobb átváltozást, szóval a betegség ugynevezett csirája a vörösvérszékelyben található, hol is ivartalanul szaporodik, de már itt is megjelennek a különvaru egyedek, amelyek a legtöbb esetben más állatban párosodnak.

Ha ezen állatkáknak a fejlődését tekintjük, látjuk, hogy bennük apró üregek vannak, melyekben festőanyagokkal megfestett folyadék van, s ezen sejtek szaporodása, illetve szétesése oly gyors és rohamos, hogy képesek az állatot rövid néhány nap alatt teljesen tönkre tenni.

Csalódnánk azonban, ha azt hinnők, hogy eme sejtek szaporodása csak és csupán a szarvasmarhában veszi kezdetét. Nem, mert az állatba már csak egy teljesen kifejlesztett egyed kerül a baj okozójának, mely létfontosságát, illetve létét egy más, nagyon gyakori állatban kapta meg, s ez az állat nem más, mint a közönséges kullancs (*Ixodes reduvius*), s innen magyarázható meg az, hogy miért kapják meg a marhák az erdőbeni legeltetésnél a bajt leghamarább. A kórt okozó élősdű első átalakulását, tehát a kullancsban

éri el, s a kullancs az, mely csipésével hurcolja át egyik állatról a másikra, a teljesen kifejlesztett és megérett petéket, melyek azután bejutván az állat vérébe, szaporodnak tovább s annyira képesek a vér anyagát megbontani, hogy a vége a legtöbb esetben nem más, mint a marhák elpusztulása, vagy legnagyobb mérvű leromlása. Tudományos néven emez élősdieket Piroplasmáknak nevezik.

Hiszen már azzal régebben tisztában voltunk, hogy az embernél is van több oly betegség, melyet más nem idéz elő, mint ennek, vagy annak a bogárnak, vagy légynek a csipése. Hiszen ha csak azt vesszük tekintetbe, hogy az ugynevezett malária láznak nem más az okozója, mint egy szunyog vagy légy csipése, vagy az államkórságnak az előidézője az az élősdű, melyet a csecse légy ojt belénk azáltal, hogy ránk szállva megcsip bennünket s már ez az idő elég arra, hogy az orrmányára lerakodott állatkákat vérünkbe juttassa, hol ezek az állatkák kedvező talajra találva, képesek annyira megbontani vérünk állományát, hogy rajtuk a betegség tünete már is felismerhető, ami nem egyszer talán halálos is lehet. Így van ez a szarvasmarha vérvizelésével is. Ott is a kullancs csipése okozza azt, hogy a piroplasma sejtek az állati vérbe jutva és azt megfertőzve, idézik elő e betegséget.

A bajt csakis a nyári hónapokban hurcolják be az állatok az istállókba, míg télen ugyszólván teljesen szünetel. A megbetegedés gyakrabban fordul elő a nedves legelőkön tartott állatokon, mint a száraz legelőkön tartottakon. Erre vonatkozó érdekes kísérlettel szolgálhatok az igen tisztelt olvasóknak.

Egyik vizsgálat szerint a petékből kikelő lárvák a legelőkön, a fűszálakon várakoznak, míg alkalomadtán a marhákra vándorolnak s rajtuk megtelepednek. A lárvák már nyolc nap múlva vedlenek és nyolc lábú nimfákká alakulnak, újabb nyolc nap múlva a nimfákból ismételt vedlés után kifejlesztett az ivarérett állatok. Mikor a kullancs megtermékenyült, s a vérszívás után már mogoronyira megnőtt, lehull az állatról s lerakja a legelőre a petéit, körülbelül 1000—4000 darabot, az egész átalakulás 21 napig tart. Ez az állat több marhára megy át a legelés alatt s a peterakás után elpusztul. Azt hogy a lárvák fertőznek-e, azt úgy bizonyítják be, hogy a kullancsot, mely beteg állaton tele szívta magát, peterakás céljából üvegedénybe tették s az itt kikelő lárvákat egészséges állatokra rakták s íme, az egészséges állatok betegékké lettek, mi abban nyilvánult, hogy kitört rajtuk a vérvizelés s hogy erről még jobban meggyőződjenek, egy parcellára elszórtak néhány száz kifejlesztett kullancsot, s ráeresztettek négy teljesen egészséges állatot, melyek mindegyike megbetegedett a kullancsok csipésaitól.

Volt idő mikor azzal állottak elő, hogy a betegedés úgy történt, hogy az állat véletlenül egy olyan füvet evett meg, amelyen talán egy ilyen fertőző pete volt, de ezt megdöntötte ama kísérlet, hogy a fertőzött legelőkre különböző időkben bocsátották az állatokat s azok mind egyszerre mutatták a baj tüneteit, mi nem magyarázható másra mint arra, hogy be kell várnia a betegség tüneteinek azt az időt míg az előbbi leírt átalakuláson át nem megy a piroplasma, vagyis a kórnevelő élősdű, ami bizony eltarthat 19 hétig is, s hogy miért ujul meg a baj minden tavasszal, az csak arra magyarázható, hogy bizony ezek a lárvák

nagyon is ellent állók a külső behatásokat illetőleg.

A szarvasmarháknak e baj okozta tömeges elhullása készítette az amerikai kormányt, hogy a betegség terjesztését szigorú rendszabályokkal igyekeztek megakadályozni, ezért elhatározták, hogy a vészmentes marhákat csakis a téli hónapokban szabad egyik helyről a másikra szállítani. Ez a rendelet ugyszólván lehetetlennek tűnt fel az állatkereskedelem terén, de mikor rájöttek arra, hogy a bajt a kullancsok terjesztik, kezdték alkalmazni az állatok fürösztését s pedig olyan fürdővel, melyekben előzetesen karbolsavat, vagy szublimátot tettek, de ez sem vált be, mert az állatok az ilyen fürdőket igen megsínylették. Később parafinba fürösztötték az állatokat, mert azt jobban bírták, de meg tudjuk is, hogy az olaj nagyon jó féregirtószer; mi által ugyszólván teljesen megtisztultak a kullancsoktól, de nem számoltak ám azzal a körülménnyel, hogy ha a fürdővel a bőrlégment elállítják, milyen veszedelmes fegyvert fognak maguk ellen, mit bizonyít ama körülmény, hogy a parafinba fürösztött állatok 14 % a elpusztult, nem a vérvizelésben, hanem a fürdő következtében.

Vége a tudomány és a tapasztalat arra a meggyőződésre jutott, hogy a bajt legnagyobb mértékben azok az állatok bírják ki, amelyek a fertőzött területen nőttek fel. Egy szóval: amely marhák már borjú korukban is megkapták a kullancsok okozta betegséget, azok felnőtt korukban semmi reakciót nem mutattak a betegség iránt, ami másra nem magyarázható mint arra, hogy a szervezet képes volt már egy olyan anyagot termelni, amely azután gátját vetette ennek a fertőzésnek. Erre azután az állatokat kezdték már 9—10 hónapos korukban oly anyaggal oltani, amit ha a vérbe vittek, képes volt az állat ez által immunizálódni, e mellett jó táplálkozásban, jól szellőzött istállókban tartották e beoltott állatokat egy bizonyos ideig, s az így beoltott állatokból alig hullott el az előbbeni 40—50 százalékkal szemben 4—5 százalék.

Ezek volnának ama dolgok, melyeket mint érdekes részleteket voltam bátor e lap hasábjain közzétenni. Bizony, ideje volna már, hogy az orvosi tudomány hasson oda, hogy ezt a serumot ne csak mint malasztot igerje, hanem egyszer már lennének abban a szerencsés helyzetben, hogy ettől a kellemetlen bajtól teljesen megszabadulnánk.

Szvododa Imre.

IRODALMI SZEMLE.

A „Magyar gazdák szemléje“. A „Magyar Gazdaszövetség“ folyóirata két hónapi pihenő után Bernát István szerkesztésében újból megjelent. A 128 oldal betöltő, vaskos folyóirat a magyar gazdatársadalom nyári munkásságának, az agrár vámvédelemért folytatott folytonos agitációnak hü képét tárja az olvasó elé. A nyári beszámoló után, a pozsonyi kiviteli hizómarhavasár visszaállítása érdekében tartott országrészi értekezlet naplóját közli a folyóirat, a gazdaközönség és a kereskedelmi egyesületek képviselőinek érdekes felszólalásaival. Ezt követik: a lugosi és szatmári gazdanagygyűlés beszámolója, Darányi Ignác elnöki megnyitóiával, Zselénski Róbert gróf, Bernát István, Meskó Pál, Kazy József államtitkár, Károlyi Mihály gróf, Dessewffy Aurél gróf, Falussy Árpád, Mailáth József gróf, Mezőssy Béla, Jeszenszky Pál stb. időszerű

Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható.
 Divatos férfi ingek, alsó-nadrágok, gallérok, kizelők és finom angol és francia zsebkendők.
 Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, háló ingek és kabátok.
 Fű és leányka fehérnemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristóf
 utódai
 fehérnemű, vászon és szőnyegnagy raktára
 Kolozsvárt, Deák Ferencz-u. 3.
 2005
 Telefon-szám 567. Telefon-szám 567.

Matrac, paplan, pokróc, valamint mindenféle ágyhuzat szakszerűen készítve, olesó árban található. — Minden fajtájú és nagyságú szalon, ebédli és futószőnyeg, gyapjú és csipkefüggönyök.
 Amerikai önműködő ablak-rolletták egyedüli főraktára.

vasszal indítvány tétetvén, az összes erdélyrészi vármegyék és szövetkezeti intézmények, a választmány egy előbbi határozata értelmében, véleményadására kérétek fel. Összesen csak öt pártoló vélemény érkezett be (Fogaraszvármegye, kajántói hitelszövetk., székelykocsárdi hitelszövetk., lemhenyi hitelszöv. és csucsai hitelszövetk.), minnek folytán — igazgatóválasztmány a kérdéses indítványt egyelőre napirendről leveszi.

A D. M. K. E. átirata a cirkenicai gyermek üdülőhelyeken az egylet tagjai részére nyújtandó kedvezmények tárgyában — szolgálat köszönő tudásul.

Sipos Gábor vál. tag indítványozza, hogy az egylet irjon fel a kereskedelemügyi miniszterhez a gyümölcs és szőlő vasúti szállítványok megfelelő kiméletes kezelése érdekében. — Igazgatóválasztmány az indítvány értelmében határoz.

Az udvarhelyvármegyei méhészegyesület kérése évkönyvének nagyobb mennyiségben, kiosztás céljából való megrendelése tárgyában. — Tudásul vétetik.

A tekei főszolgabíró kérése az ottani járási gyümölcs és terménykiállítás támogatása tárgyában, miután már az egylet kolozsmegyei osztálya által elintéztetést nyert — tudomásul vétetik.

Nagy Sándor komáromi gazd. szaktanító kérése ingyen szakfüzetek adományozása tárgyában, kedvező elintézés céljából — elnökséghez áttétetik.

A Calderoni r. t. ajánlata vetítő készülékek és gazd. tárgyú képek tárgyában — ajánlattal tétetik át elintézés végett az egylet kolozsmegyei osztályához.

Lészai Ferenc alelnök indítványozza, hogy irjon fel az egylet a földm. miniszterhez a szarvasmarhák nagyon elterjedt hüvelyhurutja elleni állatorvosi óvintézkedések sürgős megtételére, a községi apaállatok szigorú vizsgálata és szakértők tanácsainak kikérése tárgyában. — Ülés az indítvány értelmében határoz.

Uj tagokul felvétettek: Br. Bánffy Zoltán és Dr. Vadasy Péter alapító és Nagy Dénes r. tagokul.

Több tárgy nem lévén, elnök az ülést bezárta.

KORMÁNYINTÉZKEDÉSEK.

Állami szőlővesszők és oltványok eladása. Az E. G. E. a következő értesést kapta a földm. minisztertől:

„Az állami szőlőtelepeken termelt szőlővesszők és szőlőoltványok eladása tárgyában kibocsátott hirdetés 25 példányát szíves tudomásvétel és az egyesületi tagok tájékoztatása céljából ide mellékelve megküldöm.

Az állami telepeken termelt szőlővesszők és szőlőoltványok — úgy mint eddig — kizárólag hazai szőlőbirtokosoknak adatnak el. Az eladási árakat azonban egyrészt a termelési költségek emelkedése folytán, másrészt az amerikai fajtájú szőlővesszők és szőlőoltványok termelésére irányuló magán tevékenység serkentése érdekében némileg emelni kellett.

Az állami telepeken termelt szőlővesszők és szőlőoltványok eladási ára ugyanis legutóbb az 1900. évben állapított meg és pedig az

azt megelőző években érvényben volt eladási árakhoz képest 25% ár leengedéssel és ezenfelül az 1904. évben elengedtetek a csomagolási költségek is, ami körülbelül újabb 10% árleengedésnek felelt meg.

A magánforgalomban azóta mind a szőlővesszők, mind a szőlőoltványok ára lényegesen emelkedett, mert kifogástalan minőségű szőlővesszőket és szőlőoltványokat ami munkabérek és egyéb termelési költségek emelkedése folytán nem voltak képesek a magán termelők az állami telepeken termelt szőlővesszők és szőlőoltványok eddigi árainak megfelelő áron termelni.

Ennek következtében a magántermelés nem birt versenyezni az állami termeléssel, vagy pedig gyakran olyan anyagot hozott forgalomba, amely nem felelt meg a kívánalmaknak. Ennek következménye az, hogy a kereslet, az állami telepeken termelt szőlővesszők és szőlőoltványok iránt annyira fokozódott, hogy azokat kielégíteni lehetetlen volt, azoknak jó része pedig akik az állami telepekről nem szerezheték be szükségüket, a magántermelőktől sem kaphattak megfelelő minőségű anyagot, holott az állami telepeken termelt vesszők és oltványok árának emelése kétségkívül serkentőleg fog hatni magán termelőkre is.

Az előadottnál fogva szükségét láttam annak, hogy az állami telepeken termelt szőlővesszők és szőlőoltványok árai — a termelési költségek emelkedésének arányában, de legalább a csatolt hirdetésben feltüntetett mértékben emeltessek fel annál is inkább, mert a szőlőfelújítás mai előrehaladt állása mellett ma már nem tartom sem szükségesnek sem indokoltnak, hogy az állam továbbra is oly áldozattal (a termelési költségekre való ráfizetéssel) hozza forgalomba az állami telepeken termelt szőlővesszőket és szőlőoltványokat, mint azt eddig — amíg arra szükség volt — igen helyesen tette, hanem e helyett inkább arra töreksem, hogy az az anyagi támogatás, melyet a törvényhozás elismerésre méltó áldozatkészséggel eddig évenként a hazai szőlőmivelés terjesztésének előmozdítására s e célból főként a szőlővessző és szőlőoltványtermelésre fordított, jövőre fokozatosan inkább olyan célokra használtassék fel, amelyek a meglévő szőlők jövedelmezőségének biztosítására s a borértékesítésnek előmozdítására szolgálnak.

Felkérem a Cimet, hogy az érdekelteket megfelelőleg tájékoztatni, s a saját részéről is odahatni sziveskedjék, hogy a szőlősgazdák különösen az amerikai fajtájú szőlővesszők termelését felkarolják.

Budapest, 1911. szept. 29. *Gr. Serényi s. k.*“

Eladási feltételek:

Az állami szőlőtelepeken termelt szőlővesszők és szőlőoltványok kizárólag hazai szőlőbirtokosoknak a következő árakon és feltételek mellett adatnak el:

I. Az eladási árak:

(a *Amerikai fajtájú szőlővesszők:*

- I. osztályu sima vesszők ezre 16 K
- II. osztályu sima vesszők ezre 8 „
- I. osztályu gyökeres vesszők ezre 32 „
- II. osztályu gyökeres vesszők ezre 16 „

(b *Európai fajtájú szőlővesszők:*

1. Bort-termő fajták:

- I. osztályu sima vesszők ezre 10 K
- II. osztályu sima vesszők ezre 5 „
- I. osztályu gyökeres vesszők ezre 20 „
- II. osztályu gyökeres vesszők ezre 10 „

2. Csemege fajták:

- I. osztályu sima vesszők ezre 16 K
- II. osztályu sima vesszők ezre 8 „
- I. osztályu gyökeres vesszők ezre 32 „
- II. osztályu gyökeres vesszők ezre 16 „

(c *Szőlőoltványok:*

- Gyökeres fás szőlőoltványok ezre 240 K
- Sima zöld szőlőoltványok ezre 120 „

Mind a szőlővesszőknek, mind a szőlőoltványoknak csomagolási és a feladó vasuti állomásig való szállítási költsége az eladási árakban bennfoglaltatik. A vasuti vitelberek azonban a vevőt terhelik s e végből a küldemények bérmentetlenül adatnak fel a vasutra.

Az eladási árak utánvétel után szedetnek be. A telepeken közvetlenül átvett szőlővesszők és szőlőoltványok ára, az átvétel alkalmával, bélyegmentes ellennyugta mellett közvetlenül a telep házi pénztárába fizetendő.

Árkedvezményben csak azok a valóban szegénysorsu kisgazdák, egyházak, lelkészek és tanítók részesíttetnek, akiknek egyedüli vagy legfőbb jövedelmi forrásuk a fioxera által elpusztított hegyvidéki szőlőjük volt.

II. A vételajánlatok benyújtása.

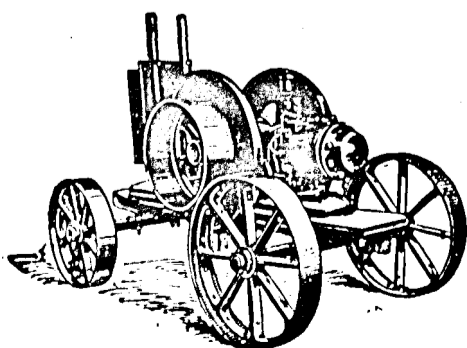
Mindazok, akik az állami szőlőtelepekről szőlővesszőket vagy szőlőoltványokat óhajtának szerezni, vételajánlataikat a kívánt szőlővesszők és oltványok fajta, minőség és mennyiség szerinti megjelölése s a kiültetés helyének, ugyszintén a szállításra vonatkozó adatoknak (az átvevő neve, rendeltetési hely, vasuti vagy gőzhajóállomás stb.) pontos feltüntetése mellett *legkésőbb november hó végéig ahhoz a kerületi szőlészeti és borászati felügyelőhöz, illetőleg vincellériszkolai igazgatóságához tartoznak benyújtani, akinek, vagy amely igazgatóságnak szőlészeti és borászati felügyelői kerületében a felújítandó vagy szőlővel beültetendő terület fekszik.*

III. A vételajánlatok teljesítése.

Amerikai fajtájú szőlővesszők és szőlőoltványok csak az 1896: V. t.-c. rendelkezései alá eső hegyvidékeken levő szőlőterületek birtokosainak adatnak el. Európai fajtájú szőlővesszők szintén csak ilyen s ezeken kívül még immonis homoktalajú területekre adhatók el. Sik vidékek kötött talajú területein való felhasználásra sem szőlővesszők, sem szőlőoltványok egyáltalán nem adatnak el.

Oly egyének vételajánlatai, akik szőlővesszőkkel vagy szőlőoltványokkal kereskednek, vagy akik saját termésű szőlővesszőiket vagy szőlőoltványaikat nem magukhasználik fel, hanem — habár csak részben is — eladják vagy felhasználásra másoknak engedik át és végül, akiknek szőlőbirtokuk nincs, a teljesítés szempontjából figyelembe nem vétetnek.

Vételajánlatot a szőlőbirtokosok csak a saját nevük alatt tehetnek. Ha valaki a maga számára több név alatt tesz vételajánlatot, egyik vételajánlata sem teljesíttetik, még abban az esetben sem, ha közvetlen hozzátartozói: neje vagy gyermekei nevét használta fel.

Oberurseli Motorgyár Részvény-Társaság Oberursel

Iroda és raktár: Bécs, VI/1., Gumpendorferstrasse 72/E.

Legbiztosabb hajtóerő a

G N O M

magánjáró benzín- és nyersolajmotor.

5000-nél több motor üzemben. Könnyen kezelhető. Árjegyzék ingyen és bérmentve. 2579

törkölybort akar készíteni s mikor és hol fogja készíteni. *h*) A törkölybort tartalmazó hordókat „Törkölybor“ felirással kell ellátni és a természetes bortól ekülönítve kell tartani. Aki a törvény ezen rendelkezéseit megszegi 3 hónapi elzárással és 1000 korona pénzbírsággal büntethető.

— **Az Állatértékesítő Egyesület.** Most alakult meg Budapesten a földbirtokosok állatértékesítő szövete. Az igazgatóság elnöke lett *Széchenyi* Emil gróf. a többi igazgatósági tagok pedig *Ciráky* György gróf, *Erkey* Károly mérnök (vezérigazgató), *Gyertyánffy* László földbirtokos, *Iruka* József pécsi püspöki jószágigazgató. A felügyelő-bizottság tagjai lettek *Hayos* Miksa gróf, *Gallasy* László és *Ponyák* István földbirtokosok.

— **Mintaszüret a Somlyóhegyen.** Serényi Béla gróf földművelésügyi miniszter rendeletére a boráról híres somlyóhegyi mintaszüretet folyó hónap 20-án tartják meg. A szüret iránt érdeklődés nyilvánul meg a megye bortermelő kisgazdái között.

— **Szarvasmarhák teletetése.** Gyergyószentmiklós város tanácsa köriratot intézett a törvényhatóságokhoz, melyben elmondja, hogy Gyergyószentmiklóson és környékén takarmányféllekből igen jó termés volt, minélfogva az ottani gazdák idegen marhákat teletésre elfogadnak és nagy mennyiségű szénát is tudnak eladni. Felkéri tehát a gyergyószentmiklói városi tanács mindazon törvényhatóságok főszolgabírait és gazdasági egyesületeit, amelyeknek területén takarmányszükség van s ebből kifolyólag szarvasmarhákat teletésre adnának ki, esetleg nagyobb mennyiségű szénaféléket ohajtanak beszerezni, hogy megke-

reséseikkel forduljanak a tanácshoz. A tanács akár a teletésre, akár a takarmány beszerzésére vonatkozó megkereséseket a legnagyobb készséggel és díjtalanul elintézi. A szarvasmarhákat már most el lehet helyezni.

— **Az állatbetegségek országos összegezése, okt. 8.-áról.**

A betegség neve	Összesen		A múlt heti állapothoz képest			
	község	udvar	több		kevesebb	
			község	udvar	község	udvar
Lépfene	257	281	—	—	35	28
Veszétség	212	218	—	—	2	3
Takonykór	41	41	—	—	3	3
Ragadós száj- és körömfájás	1123	7961	—	—	272	237
Juhhimlő	74	142	1	5	—	—
Ivarszervi hólyagos kiütés	7	12	—	—	1	1
Rühkór	83	122	—	—	5	31
Bivalyvész	10	14	—	—	3	8
Sertésorbánc	263	618	1	—	—	4
Sertésvész	834	3277	—	—	30	124

A LEGNAGYOBB ÁLLAMI ÉS ELSŐ DIJAKKAL KITÜNTETVE

Bogyay Gyula tájkertészete

tájkertész és kertépítő
BUDAPEST

Telefon 25—33. Kerttechnikai iroda: Telefon 25—33

2278

VII., Gizella-ut 15.

(Lakás: Stefánia-ut 1. szám.)

— A MAGYAR — JELZÁLOG HITELBANK

KOLOZSVÁRI KÉPVISELŐSÉGE

(Jokai-u. 2. sz. I. emelet.)

FÖLDBIRTOKRA

és a nagyobb városokban fekvő

HÁZAKRA

15 évtől 65 évig terjedő törlesztéssel

LEGOLCSÓBB KÖLCSÖNÖKET nyújt.

A jelzálogu. telajánlott erdőnyrészi ingatlanok értékére és a megszállandó kölcsön összegére nézve

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET bizalmi férfiai adnak véleményt.

A KÉPVISELŐSÉG elfogad

TAKARÉK-BETÉTEKET

és előnyösen kamatoztat.

Telefonszám 27.

2001

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ:

TOKAJI LÁSZLÓ.

A LAP AZ ERD. GAZD. EGYLET TULAJDONA

Gulyabeli szarvasmarha árverési hirdetmény.

A kolozs-tordai m. kir. állami ménegazdaság tisztavérű magyar erdélyi fajta tenyészetéből származó nagy részben tenyésztésre alkalmas számfeletti 22 darab különböző kóru tehén és 8 darab különböző kóru üsző

Tordán a ménegazdaság majorjában folyó évi október hó 24-én délelőtt 10 órakor

nyilvános szóbeli árverés útján készpénz fizetés ellenében eladásra bocsájtatik.

Az állatok pontos leírása a kolozs-tordai m. kir. állami ménegazdaság intézősége által (Kolozspusztá u. p. és távirda állomás Kolozs) az érdeklődőknek megküldetik.

Budapest, 1911. október hó.

M. kir. földművelésügyi
miniszter

2650

500—1500 hold körüli

eladó

Birtokot

Keresek

Megvételre!

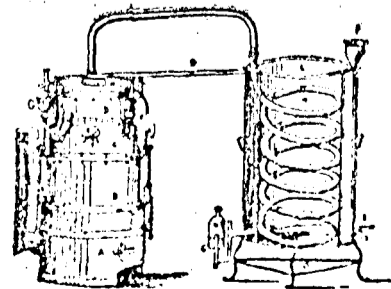
sürgősen, magyarul a sikvidéken, vasut közelében, parkkal, urilakkal, jó gazdasági épületekkel. A birtok felerészben erdő is lehet.

2651

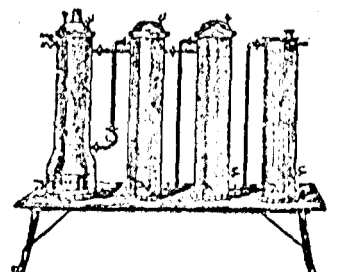
Sürgős ajánlatokat, lehetőleg direkt, az Erdélyi Gazda kiadóhivatalához kérem „J. H.“ jelige alatt beküldeni.

Legujabb gyümölcsstörköly és borseprű leparoló készüléket, vízfürdő kazánnal, minden alaku pálinkafőző üstöt, új szeszdó előírás szerint készít. Borhevíto pasteurizáló készülékek hűtővel a legjobb minőségben és csinos kivitelben szállít, gyári berendezések és felszerelésére ajánlja magát:

Gállik Lajos rézműves-mester
BUDAPEST, VII., Kertész-utca 8. szám.

Képes árjegyzéket bérmentve küld.

Ócska rezet folyó árban becsért.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

RUDAPEST, VIII. Baross-utca 10. sz.

Alakult 1900. Alakult 1900.

Biztosítási alap

Alapítványok a kormány hozzájárulásával	1.981.360.— K.
Tartalékok	2.401.687.53 "
Összesen:	4.383.047.53 K
1901. évi fölösleg	90.849.— "
1902	59.782.26 "
1903.	109.831.78 "

1904.	"	72.488 23 K
1905.	"	61.730.60 "
1906.	"	39.243.65 "
1907.	"	41.877.32 "
1908.	"	81.088 76 "
1909.	"	106.589.64 "
1910.	"	120.164.38 "

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére különféle módozatok szerint.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjarányukban részestülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből egy a tűz, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést kaptak. Az 1902. évi üzlet feleslege közgyűlési határozattal tartaléka helyzetetett. Az 1903. évben jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2-2%-os díjvisszatérítésben részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5-10 évre adták fel biztosításukat 5% engedményben részesültek. Az 1907. 1908. 1909. valamint 1910 évi üzletfeleslegből pedig tartalékainkat gyarapítottuk, úgy hogy 1910. év végén a tartalékok 2.401,687,53 koronára rúgnak.

Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül, vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgálunk.

2008

Az igazgatóság.

Keresek

folyó évi, avagy 1912. évi átvételre 350-600 katasztrális holdig terjedő

birtokot

haszonbérbe vagy fixadminisztrációra. A birtok művelési ágankénti megoszlása, nagysága, katasztrális holdankénti bére, az alábbi címre közlendő:

Sükösd Samu okl. gazdatiszt, u. p. Aranyosgyéres.

2648 I.

Tavaszi vagy azonnali átvételre **bérelni**

esetleg

megvenni

szeretnék 600-1200 kat. hold mezőgazdasági

birtokot

jó gazdasági épületek és lakóházzal felszerelve, közel vasuti állomáshoz:

Nuszbächer Ignác,
Eszmény.

2649

Gazdatiszti állást keres 40 éves, ev. ref. vallásu, 19 évi gyakorlattal bíró, gyakorlati vizsgát jó sikerrel tett, [a gazdaság minden ágában teljesen jártas, nagy szorgalommal bíró erélyes

gazdatiszt.

Kitűnő bizonyítványokkal. Állását elfoglalhatja folyó évi november hó 15-én, vagy 1912. évi április 1-én.

Cím megtudható a kiadóhivatalban.

2648 II.

A magyar királyi államvasutak erdélyrészi fő- és mellékvonalainak menetrendje.

A vég- és csatlakozó állomások kimntatásával.

Gy. 200	Sz. 615	Sz. 710	Gy. 935	ind. Budapest ny. p. u. a gyorsvonat..	évk.	Sz. 720	Gy. 730	Sz. 640	Gy. 955
" 1030	" 722	" 1252	" 626	évk.} Kolozsvár..	ind.}	" 619	" 1031	" 640	" 113
Sz. 1051	" 832	" 115	" 646	ind.} Aranyos gyéres ..	évk.}	" 544	" 959	" 612	" 1256
" 1223	" 1017	" 250	" 800	évk.} Kocsárd ..	ind.}	" 413	" 837	" 442	" 1146
" 101	" 1057	" 329	" 821	évk.} Tövis ..	ind.}	" 330	" 808	" 410	" 1119
" 214	" 1232	" 443	" 857	ind.} Kisküküllőszeg ..	évk.}	" 212	" 725	" 307	" 1029
" 301	" 133	" —	" 905	évk.} Kiskapus ..	ind.}	" 132	" 711	" 222	" 1000
" 346	" 208	" —	" 928	évk.} Segesvár ..	ind.}	" 101	" 650	" 153	" 930
" 502	" 308	" —	" 1029	évk.} Héjasfalva ..	ind.}	" 1212	" 616	" 1257	" 843
" 712	" 447	" —	" 1112	évk.} Brassó ..	ind.}	" 1040	" 515	" 1126	" 713
" 813	" 527	" —	" 1131	évk.} Budapest K. p. u. a gyorsvonat....	évk.}	" 1008	" 453	" 1101	" —
" 1245	" 856	" —	" 225	évk.} Arad ..	ind.}	" 636	" 148	" 738	" —
Gy. 705	Sz. 800	Gy. 200	Sz. 930	évk.} Piski ..	ind.}	Sz. 545	Gy. 125	Sz. 725	Gy. 935
" 1224	" 329	" 658	" 602	évk.} Alvincz ..	ind.}	" 934	" 820	" 1137	" 416
" 1232	" 404	" 708	" 632	évk.} Gyulafehérvár ..	ind.}	" 852	" 808	" 1050	" 403
" 318	" 902	" 1019	" 1052	évk.} Tövis ..	ind.}	" 421	" 455	" 615	" 1255
" 415	" 1032	" 1126	" 1220	évk.} Kocsárd ..	évk.}	" 254	" 350	" 448	" 1142
" 434	" 1153	" 1139	" 1239	évk.} Marosvásárhely ..	évk.}	" 236	" 337	" 429	" 1121
" 457	" 1131	" 1201	" 112	évk.} Szászrégen ..	ind.}	" 205	" 315	" 351	" 1057
Sz. 220	Sz. 830	Sz. 335	Sz. 832	évk.} Gyergyószentmiklós ..	évk.}	Sz. 755	Sz. 1047	Sz. 212	Szv. 657
" 257	" 907	" 410	" 909	évk.} Mádéfalva ..	ind.}	" 717	" 1011	" 135	" 622
" 412	" 1022	" 534	" 1022	évk.} Sepsiszentgyörgy ..	ind.}	" 600	" 852	" 1219	" 507
" 442	" 1052	" 607	" —	évk.} Brassó ..	évk.}	" —	" 814	" 1148	" 455
" 545	" 1155	" 710	" —	évk.} Kiskapus ..	évk.}	" —	" 709	" 1046	" 355
" 1000	" 354	" 719	" —	évk.} Nagyszeben ..	évk.}	" 910	" —	" 700	" 1153
" 1130	" 523	" 420	" —	évk.} Fogaras ..	évk.}	" 737	" —	" 629	" 1020
" 329	" 748	" 629	" —	évk.} Segesvár..	évk.}	" 433	" —	" —	" 705
" 520	" 926	" 810	" —	évk.} Héjasfalva ..	évk.}	" 244	" —	" —	" 531
Sz. 224	Sz. 1019	V. 518	Szv. 631	évk.} Székelyudvarhely ..	évk.}	V. 916	Sz. 604	Vv. 909	Sz. 1233
" 355	" 1155	" 322	" 800	évk.} Brassó ..	évk.}	" 746	" 434	" 714	" 1110
" 812	" 548	" —	" —	évk.} Sepsiszentgyörgy ..	évk.}	" 333	" —	" —	" 442
—	Szv. 455	V. 1124	V. 730	évk.} Kovászna..	évk.}	V. 702	V. 442	Vv. 945	—
—	" 526	" 1154	" 800	évk.} Kézdivásárhely ..	évk.}	" 634	" 413	" 916	—
—	" 725	" 155	" 952	évk.} Berczlk ..	évk.}	" 454	" 230	" 730	—
Sz. 531	Sz. 1100	Vv. 244	Szv. 613	évk.} Brassó ..	évk.}	Sz. 810	Sz. 100	Vv. 520	Sz. 926
" 646	" 1218	" 359	" 730	évk.} Sepsiszentgyörgy ..	évk.}	" 647	" 1140	" 400	" 808
" 814	" 154	" 518	" 911	évk.} Kovászna..	évk.}	" 526	" 1005	" 203	" 635
" 959	" 239	" 606	" 956	évk.} Kézdivásárhely ..	évk.}	" 442	" 918	" 116	" 551
" 1023	" 405	" 744	" —	évk.} Berczlk ..	évk.}	" —	" 734	" 1132	" 430

12. hadtest cs. és kir. hadbiztossága.
6187. sz.

Értesítés.

A nagyszebeni cs. és kir. 12. hadtest hadbiztossága kereskedelmi szokvány szerint vásárol általános versenyés útján:

Mely katona élmező- (fiók) raktár szükségletére	Cikk	Métermáza	Az élmező- (fiók) raktárban való beszolgáltatás és átvétel a következő hónapok végén				
			november	december	január	február	március
			1911		1912		
Nagyszeben	rozs	4582	2000	1500	1082	—	—
	zab	10400	3000	2000	2000	2000	1400
Brassó	rozs	2318	1000	600	500	218	—
	zab	1600	600	500	500	—	—
Gyulafehérvár	rozs	2300	1000	500	500	300	—
	zab	400	200	100	100	—	—
Kolozsvár	rozs	3634	1500	800	700	634	—
	zab	3800	1200	900	700	700	300

A közelebbi feltételek ezen vételekre nézve az 1911. évi augusztus 1-én kelt szokványfüzetből kivehetők, mely a fentnevezett élmező (fiók) raktáraknál betekinthető, és ingyen megszerezhető.

Az 1 koronás bélyeggel ellátott eladási ajánlatok 1911 évi október 26-ik napjának délelőtti 10 óráig a cs. és kir. 12. hrdtest hadbiztosságnál lépésé-
telve benyújtandók.

Nagyszeben, 1911. október hó 12-én.

2654

Cs. és kir. 12. hadtest hadbiztossága.

A legjobb sorsjegy a magyar jelzáloghitelbank KONVERZIONÁLIS SORSJEGY,

- MERT e sorsjegyek mindegyikét kihúzzák,
- MERT e sorsjegyek akkor is tovább játszanak, ha azokra má egy vagy több nyeremény esett,
- MERT e sorsjegyek 50 éven át játszanak és kaucióként is le-
tehetők bárhol.
- MERT az összes létező sorsjegyek közül a legjobb játékterve
ennek van és
- MERT legnagyobb főnyereménye 2004

EGY MILLIÓ KORONA.

Húzások: minden év február 23-én, április 25-én, június 25-én,
augusztus 25-én, október 25-én és december 27-én.

Részletre:

egy darab 10 havi részletre havi 16— korona
» » 11 » » » 15— »
» » 15 » » » 11— »
» » 17 » » » 10— »
» » 19 » » » 9— »
» » 23 » » » 7.50 »
» » 25 » » » 7— »
» » 30 » » » 6— »

vagy letétre 30— K foglaló lefizetése után legolcsóbb kamatra. A
nyeremények azonnal a vevőt illetik.

Kapható a

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Részv.-Társ.-nál
Mátyás király-tér 7. szám alatt.

Ószi trágyázás!

Óvakodjunk a hamisításoktól! Óvakodjunk a hamisításoktól!

Valódi Stern Marke védjegyü.

Thomassalak a legjobb és legolcsóbb foszforsav műtrágya!

Csak akkor ilyen van és ólomzár

valódi, ha zsákban eredeti van rajta.

2617

Hamisítástól szigoruan óvakodjunk.

Minden zsák tartalomjelzéssel van ellátva.

KALMÁR VILMOS a Thomasphosphatfabriken Berlin, vezérképviselője.
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 49. SZÁM.

Különösen a jelenlegi rendkívül olcsó árakra figyelmeztetjük a vásárlókat!

Szivattyuk és Mérlegek Garvenswerke,

Wien, II., Handelsquai No. 130.
Miniaraktár: I., Schwarzenbergstrasse 6.

ERDÉLYI BANK

és TAKARÉKPÉNZTÁR R.-T.

Kolozsvár, Mátyás kir.-tér 32.

Kisbirtokosok jelzálogosztálya kölcsönöket nyújt kisbirtokosoknak betáblázás mellett a mindenkori pénzügyviszonyokhoz mért legelőnyösebb kamatozás mellett.

Már meglevő magas kamatlábu kölcsönöket olcsóbb kamatlábu kölcsönre konvertál.

Jelzálogosztálya törlesztéses kölcsönöket nyújt nagyobb földbirtokokra 10—50 évig terjedő időtartamra a kamatot is magában foglaló előnyös annuitás mellett.

Megkeresésekre rövid idő alatt felvilágosítással szolgál

2017

Az igazgatóság.

Szőlőoltvány eladás!

Két vidékünkön lakó nagy szőlőtermelő ez évben 2.600.000 drb. szőlőoltványt termelt a következő fajokból. Kadarka, Olasz rizling, rajnai rizling, Semillion, Sauvignon, Pozsonyi fehér, Kövi dinka, Ezerjő, Furmint (som), Muskotály, Mézes fehér és Csaba gyöngye.

A termelők ezen remekül fejlődött oltvány készletükből mindazt, ami a miniszteri rendelet szerint I. oszt. szokványszerű, eladásra kínálják, még pedig szokatlan olcsó árban, őszi átvételre.

Az oltvány iskolákat érdemes megtekinteni! Egy 15 holdas iskola van Egerben a gazd. egyesület bérletén, a többi Gyöngyös mellett Abasáron.

A rendelések felvételére és bővebb felvilágosítás nyújtására vállalkozott a

Hevesmegyei általános bank r. t.

Gyöngyös.

2631

Uj és egyszer használt zsákok, ponyvák, kévekötel, amerikai manillazsineg kölcsön és eladás kartellen kívül.

2578

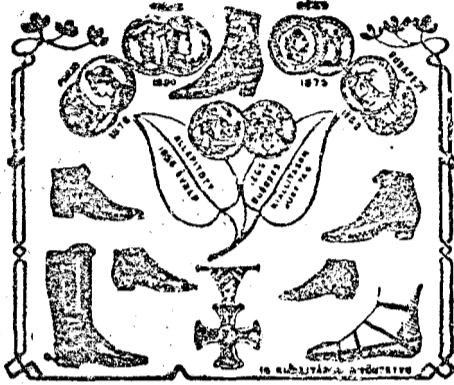
NAGEL ADOLF BUDAPEST, V., Arany János-u. 10. Táviratcim Nagela. :: Telefon 35—92.

MATUTSEK JÓZSEF

KOLOZSVÁRT, Szentegyház-utca 3.

Ajánlja általánosan elismert saját műhelyében készült

FÉRFI ÉS NŐI CIPŐ RAKTÁRÁT.

2019

Vidéki megrendelések mérték után de legbiztosabban egy használt, a lábra találó cipő beküldésével a legjobb anyagból és divat szerint lehetőleg gyorsan teljesíttetnek.

Felszólítás

a kenyér és zab bérleti kiszolgáltatása iránt, m. p.

Fogaras	Állomásokban elhelyezett katonaság számára a következő biztosítási időre	1912. január hó 1-től 1912. október hó 31-ig	Az ajánlati tárgyalások megtartatnak:	A cs. és kir. 12. hadtest hadbiztos-ságnál	Nagy-szeben	1911 október hó	25-én
Székelyudvarhely				a cs. és kir. élmező fiókraktárnál	Brassóban	30-án	
Höltővény				a cs. és kir. élmező raktárnál	Gyulafehérvárt	1911 november hó	2-án
Feketehalom					Kolozs-várt	6-án	
Keresztényfalva							
Vidombák							
Rozsnyó							
Abrudbánya							
Erzsébetváros							
Szászváros							
Szászsebes							
Marosvásárhely							
Beszterce							

Az azon tárgyalásra érvényben álló feltételek a katonai élmező raktároknál Nagyszebenben, Kolozsvárt és Gyulafehérvárt, ugyszintén a katonai élmező-fiók raktárnál Brassóban betekintés végett fekvő hirdetményekben és feltételi füzetekben, mely utóbbiak ingyen kaphatók, vannak befoglalva.

Nagyszeben, 1911. évi október hó 14-én.

Cs. és kir. 12. hadtest hadbiztossága.

2655

Ny. Gámán J. Örököse könyvsajtóján Kolozsvár.

Keresek

1912 év ápril 1.- vagy október 1-sői átvételre 600—1000 kat. hold Birtokot haszonbérbe vagy fix adminisztrációra. Közvetítők nem díjaztatnak.

Cim:

R. Biró Balázs,

Pókafalva, u. p. helyt, urd. intéző.

2652

Viharálló, rozsdavédő,

legjobb mindennemű vas szerkezetek mázolására! Különösen ajánlható:

Hidak, vas- és bádogtetők, vasgerendák, oszlopok, gazometerek, kandeláberek

vasrácsok, vasajtók mázolására.

Minium-alapozás nem szükséges.

Mintamázolattal, prospektussal, szinkártyával szívesen szolgálnak egyedüli gyárosai:

Lutz Ede és Társa

2585 III.

festékgyára

Budapest, VII. ker.,

Örnagy-utca 4. szám.